

Kompetentsipõhise eneseanalüüsi vorm täiskasvanute koolitaja, tase 7 kutse taotlejale

Nimi: KADRI KOHA

7. taseme täiskasvanute koolitaja kutset läbivad üldkompetentsid

Nr	Kompetentsi lühikirjeldus
1	Valdab koolitusel käsitletavat valdkonda/teemat/ainet, hoiab end kursis valdkondlike uuendustega, arvestades valdkonna- ja ainealase teadmuse, teaduspõhisuse ja parimate praktikate ning õppekavast/koolitusprogrammist.
	<p>Tallinna ülikooli magistriõpingud andragoogikas (1.1. Diplom 2004) ja klassiõpetaja erialal (1.2. Diplom 2001) omandatud teadmised andsid mulle laiapõhjalise teadmistepagasi eri vanuses inimeste õpetamiseks kompetentse koolitajana.</p> <p>Täiskasvanuid koolitan ja olen olnud kaaslasena nende arenguteel ligi 20 aastat. Lisaks varasematele tunnustustele (2010; 2012; 2016) lisandus Aasta Koolitaja 2021 Jõgevamaal (1.3. a. Tunnustus 2021) (1.3 b Tunnustamine Kamari Rahvamajas) tiitel.</p> <p>Väärtustades pikemaid ja põhjalikke enesearengu koolitusi läbisin NLP praktiku (2006) ja meistri (2010) taseme koolitused. Mänguterapeudi (2014) väljaõpe, analüütilise psühholoogia kursus (2015) ja TÜ psühholoogiaalane (1.4. Tunnistus 2020) koolitus on andnud mulle täiendavaid teadmisi ja oskusi enesejuhtimisest ja õppijate nõustamiseks ning algajate koolitajate suunamiseks ja toetamiseks. Kogemusnõustaja (1.5. Tunnistus 2018) ja tegevusjuhendaja koolitused on andnud mulle kinnituse, et olen toimunud koolitajana õppija- ja inimesekeskelt, olen õppija jaoks olemas, kuulan teda ja ei arva, et minu isiklik kogemus on ainuõige, sest igal inimesel on oma kogemustepagas, mida ta soovib jagada. Tegevusjuhendaja õppes osalemine andis mulle julgust erivajadusega inimeste mõistmiseks ja oskan neid suunata vastavalt nende tasemele ja huvile.</p> <p>Mulle antud tagasisidede põhjal võin väita, et vastavalt oma kogemustele, olen suutnud koolitusel aidata õppijail mõista kõigepealt iseennast ning sisemiselt kasvada.</p> <p>Täiskasvanute koolitajana olen elukestev õppija, õpin teadlikult elust, teiste ja enda kogemustest, hoiian end kursis valdkondlike uuendustega ja parimate praktikatega sh ka EPAL veebilehe uudistevoo jälgimisega. Pidev, süsteemne ja eesmärgistatud enesetäiendamine hoiab minu valdkonna teadmiste professionaalset taset. Koolitajana on mind hinnatud positiivse ja motiveeriva õpikeskkonna loojana ning laia teadmiste- ja kogemustepagasi poolest.</p>
2	Teab täiskasvanukoolituse põhiprintsiipe ja lähtub koolitusel täiskasvanud õppija eripäradest.

Lähtun täiskasvanuõppe eeldustest, mil täiskasvanud õppijal on küpsem enesekontseptsioon, kus avaldub tema sõltumatus ja autonoomia. Arvestan õppija kogemustega, tunnustan muutunud õpivajadust ning sisemist motivatsiooni õppida lahendama elulisi probleeme. Olen innustajaks, kui inimene on otsustanud, et ta on valmis midagi uut õppima. Nii täiskasvanu õppe eelduseks kui ka täiskasvanukoolituse põhiprintsiipide aluseks on õppija ealine eripära.

Täiskasvanu soovib olla vaba ja sõltumatu oma õpingute juhtimisel, eeldades kohustusi ja vastutuse võtmist tulemuse eest. Vabadus annab võimaluse olla loov ja iseseisev. Täiskasvanule tuleb anda valikuvõimalus, mida ja millises mahus ta soovib uut infot omandada. Loon õppijaga partnerlussuhte läbi dialoogi, nii tekib usaldus, mis on omakorda aluseks koostööle. Oluline on märkamine ja tunnustamine. Õppija saavutuste ja õnnestumiste esiletõstmine motiveerib sisemiselt ning annab positiivse õpielamuse suurendades enesejuhitavust ning orienteeritust eesmärkidele. Inimestega töötamine koolitus- või nõustamisprotsessis eeldab empaatiavõimet ja tolerantsust. Õppijaid on igasuguseid, koolitajana olen salliv ja püüan mõista inimeste erinevaid vaatenurki ja arvamusi, sest inimene isiksusena ning tema käitumine ei ole üks ja seesama. Täiskasvanukoolituse ja andragoogika võtmesõna on kaasamine. Koolitusprotsessis kaasan kõiki, olenemata õppijate vanusest, taustast, staatusest ja eripärast. Minu kui koolitaja eesmärk on suunata õppijat tema enesearengu teekonnale.

3 Väärtustab täiskasvanud õppijat, järgib oma töös eetilisi norme (vt lisa 3 Täiskasvanute koolitaja eetikakoodeks) ja konfidentsiaalsusnõudeid; hoiab kutse mainet.

Täiskasvanute koolitaja eetikakoodeksi järgi on kõrgeimaks eetiliseks printsiibiks üksikisiku väärikuse austamine ja inimõiguste säilitamine ning kaitsmine. Oma tegevuses koolitajana ei kahjusta ma õppijat, taunin erinevast soost ja rassist õppijate diskrimineerimist, vastutan enda poolt öeldu ja tehtu eest. Järgin kehtivaid seadusi ja kaitsen õppijate heaolu, tagades keskkonna, kus õppija tunneb end oodatuna ja väärtustatuna. Usun inimese õppimisvõimesse ja potentsiaali oma elulisi probleeme lahendada, austan inimeste privaatsust, kaitsen õppija konfidentsiaalsust.

Oma professionaalsuse hoidmiseks kasutan meetodeid oma pädevuse ulatuses parimal tasemel, olen teadlik, et võin eksida, ma tunnistan oma vigu ja olen valmis oma seisukohti revideerima. Tean oma pädevuspiire ja hoidun nende ületamisest. Kolleegidesse ja koostööpartneritesse suhtun lugupidavalt ja õiglaselt, ei varja tööks vajalikku teavet. Vajadusel juhin kolleegi tähelepanu vaieldamatult väärale või ebaeetilisele käitumisele, olen konfidentsiaalne, ei esita kontrollimata süüdistusi ega sildista. Püüan pigem rõhutada inimeste häid külgi. Oma kutsetegevuses kasutan kirjalikke ja suulisi allikaid, viidates neile lähtudes autorikaitse nõuetest.

Kuna minu mõttelaad ja tegevus kutse maine hoidmisel ei ole viie aastaga muutunud, pigem on seisukohad süvenenud, siis tsiteerin ennast: "Maine hoidmiseks koolitajana püüan suurendada inimeste teadlikkust elukestva õppe olulisusest ja tutvustada erinevaid võimalusi enesetäiendamiseks ning kujundada positiivset hoiakut täiskasvanuhariduse väärtustamiseks." (K. Koha 2017, Eneseanalüüs)

4 Järgib täiskasvanuõpet ja teisi valdkonna tegevusi reguleerivaid õigusakte.

Minu eetiline kohustus koolitajana on järgida seadusi, olla kursis seadusemuudatustega ning osata neid vajadusel leida. EV Põhiseaduse alusel on igal inimesel õigus haridusele (PS§37), millele tuginevad ülejäänud haridusvaldkonna seadused, reguleerides ka täiskasvanuharidust. Lähtun koolitajana oma tegevuses Täiskasvanukoolituse seadusest (TäKS). Olen lugenud Tark ja tegus Eesti 2035 ekspertrühmade tulevikuvisioni ja ettepanekuid Eesti haridus-, teadus-, noorte -ja keelevaldkonna arendamiseks aastatel 2021 - 2025 HTM kodulehelt. Õppekavade koostamisel lähtun HTM-i poolt välja antud Täienduskoolituse õppekava koostamise juhendist. Erinevate sihtgruppide koolitamisel olen vajadusel valmis kiirelt leidma ja kommenteerima õigusakte. Näiteks töötutele teenuse läbiviimisel tuleb selgitada Töölepinguseadust (TLS), Töö- ja puhkeaja seadust (TPS), Tööturuteenuste ja -toetuste seadust (TTTS); sotsiaalhooldajate ja tugisikute koolitusel tuginen Sotsiaalhoolekandeseadusele (SHS) ja vajadusel leian vajamineva info Asendushooldus- ja järeelhooldusteenuse osutamise seadusest; lapsehoidjaid koolitades pean olema kursis Lastekaitse seadusega (Lasteks) ning Laste õiguste konventsiooniga. Koolitajana järgin Keeleseadust (KeeleS), Autoriõiguse seadust (AutÕS), Isikuandmete kaitse seadust (IKS). Kehtivate seaduste ja määrustega kursis olemine, mis reguleerivad minu õpetatava valdkonna tegevusi, annab mulle koolitajana enesekindluse.

5 Annab õppijatele tagasisidet kogu koolitusprotsessi vältel.

“Tuntud juhtimistemaatiliste raamatute autor Ken Blanchard kirjutab: “Tagasiside on tšempionite hommikusöök”, olen veendunud, et nii nagu hommikusöök on inimesele tähtsaim toit päevategevuste edukaks sooritamiseks, oleneb heast tagasisidest õppijate edasine motivatsioon areneda ja teadmisi omandada” (K. Koha 2017. Eneseanalüüs).

Arengus edasi liikuda saab õppija siis, kui julgustan ja innustan teda teadmiste omandamise protsessis, olles võimalikult objektiivne. Kogu koolituse vältel jagatud positiivne tagasiside süvendab õpihuvi. Konstruktiivne tagasiside kinnistab teadmisi ning muudab õpikäitumist, õppijad tunnevad end väärtustatutena.

Vajadusel peegeldan vastuvõetamatut käitumist. Tagasiside andmise puhul järgin reeglit, et kiita ja tunnustada tuleb avalikult ning negatiivset, kriitilist, tagasisidet annan individuaalselt nn silmast silma vestlusel.

Minul koolitajana on oluline märgata, millised on õppija käitumismudelid, kehakeel ning sõnavara. Kuulates, peegeldades ja küsimusi esitades, aitan reflekteerida õppija käitumist suunates teda oma tegevusi analüüsima.

6 Kasutab korrektset koolituse läbiviimise keelt kõnes ja kirjas.

Koolitajana ei ole ma keeleküsimumustes oma seisukohti muutnud, lisan oma teksti varasemast eneseanalüüsist: "Keeleline eneseväljendus on koolitusprotsessis oluline, mis näitab koolitaja professionaalsust ning oskust uut teadmist edastada õppijale mõistetavalt. Tavaütlus on, et õpetaja peaks langema sellele tasemele, kus on õppija, kuid minule meeldib hoopis väljend, et koolitajana ma tõusen õppija tasemele ja leian meetodi, et kasutada õppijale sobivaid ja mõistetavaid väljendusi. See eeldab suuremat keelelise rikkuse kogemust. Kirjakeeles ma mööndusi ei tee, sest ise eeskujuks olles propageerin emakeele kasutamise ilu ning väärikust riigikeelena. Keelelised korrektsed ja esteetiliselt koostatud koolitusmaterjalid annavad minule kui koolitajale turvatunde ja tagavad ka peegeldusena keelelise distsiplineerituse. L. Meri (1996) on öelnud: "emakeel on meie riikluse alusmüür"(2017,Eneseanalüüs).

Igal kodanikul on kohustus ja õigus keelt hooldada ja kaitsta, teha ka ettepanekuid keeleuuendusteks, uussõnade kasutusele võtmiseks.

Õppegruppides osaleb inimesi, kellel on puudulik emakeelne kirjalik väljendusoskus. Püüan sel juhul minimeerida kirjalikke ülesandeid, et ka nemad tunneksid ennast õpikeskkonnas turvaliselt. Keelelisi ebatäpsusi korrigeerin delikaatselt. Enesekontrolliks kasutan ÕSi või helistan EKI keelenõuande telefonile, sõnalise väljenduse rikastamiseks kasutan <https://www.filosoft.ee/> veebilehte. Kevadel, emakeelepäeval, kontrollin oma eesti keele teadmisi e-etteütlust kirjutades ja naudin piisavalt head tulemust. ([6. 1. Vikerraadio e- etteütlus](#))

7	Kasutab asjakohaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) vahendeid õppeprotsessi ettevalmistamisel, läbiviimisel, hindamisel ja enesearengu toetamisel; oskab allikakriitiliselt veebipõhist infot otsida; teab digiõppe võimalusi ja oskab kasutada sobilikke meetodeid digiõppe läbiviimiseks täiskasvanute koolituses; oskab luua, kasutada ja jagada veebipõhiseid materjale.
---	--

Asja- ja ajakohaste IKT vahendite kasutamine õppeprotsessi ettevalmistamisest kuni hindamiseni ja tagasisidestamiseks on viimastel aastatel üha enam levinud. Kriisiaeg õpetas rohkem veebipõhiselt töötama. Loen seda perioodi iseenda arenguhüppeks digiõppe erinevate võimaluste kasutama õppimisel, mil koolituste läbiviimine kui ka tööalased nõupidamised toimusid Zoomi ([7.1 Zoomi koolitus, õppijate kodutööde kuulamine](#)) GoogleMeet, MSTeams ja Skype keskkondades. Lisaks tuntud õpihaldussüsteemile Moodle, oskan navigeerida ka E-kooli, Tahvel keskkonnas, materjale üles laadida Dropboxi, Facebook Rooms, GoogleDrive, oleneb, millist keskkonda õppijad paremini hallata oskavad. Suunan õppijaid kasutama veebipõhist materjali, kuid olema sealjuures allikakriitiline ja ettevaatlik internetis leiduva suhtes. Õpetan viitama autoritele tuginedes autorikaitseadusele. Töötukassa klientide teenuste ja koolituste läbiviimisel, kes on kontaktõppes, esitan täiendavat materjali oste veebist, näiteks õppevideoid, SlideShare esitlused jm. Koolitustel kasutan vastavalt teemale koostatud PowerPoint esitlusi või edastan uue info Prezi esitlusprogrammiga.

Mulle on oluline, et kogu tehniline inventar töötab tõrgeteta, seetõttu isiklikud tehnilised vahendid (tunnen ja oskan ka tehniliste tõrgete puhul kiirelt reageerida) annavad teadmise, et koolitus sujub. Elektrikatkestuse puhuks on mul piisavalt võimas akupank. Loomulikult olen võimeline ka vajadusel ilma tehniliste vahendeid kasutamata koolituse edukalt lõpule viima.

„Internet võimaldab teostada kahesuunalist kommunikatsiooni ja edastada multimeedia materjale nagu teksti, graafikat, heli ja animatsioone. Oman arvestatavat kogust õpetusliku sisuga teemakohaseid filme. Filmidel on ainulaadne omadus püüda osaleja tähelepanu ning anda seeläbi võimalus rääkida kaasa tundlikel teemadel filmi tegevust analüüsid. Õppijate erinevad meesüsteemid talletavad paremini uut infot helipildi kaudu.“ (K. Koha, 2017, Eneseanalüüs)

1. Õppeprotsessi ettevalmistamine

1.1 Selgitab välja, analüüsib ja üldistab õpperühma õpi- ja erivajadusi, lähtudes sihtgrupi

arenguvajadustest ning juhindudes valdkonna arengust.	
<i>Kompetentsi töendamise</i>	<p>Koolituse ettevalmistamine on eeltöömahukas. Oluline on koostöö tellija, teenuse osutaja, koolitaja ja sihtgrupi vahel. Osapoolte üksteise usaldamine ja mõistmine loovad eelduse kvaliteetseks koolituseks. Demingi teooria edasiarendus kirjeldab koolitusprotsessi planeerimiseks seitset etappi, millest esimesed neli on ettevalmistavad. Seega selgitan esmalt välja õppijate arengu-, õpi- ja erivajadused ning soovid, püstitan eesmärgid ja kirjeldan oodatavaid tulemusi, valin sobivad mõõdikud ning koostan tegevuskava.</p> <p>Riigihanke koolitustel on sihtgrupp määratletud, kuid pole teada õppijate kindlaid eri- ja õpivajadusi. Töötukassa teenuste gruppide info on üldine (pikaajalised töötud, sotsiaalsete probleemidega inimesed, sõltlased, noored jm sihtgrupp) ja puudub võimalus klientidega eelnevalt kohtuda.</p> <p>Tellitud, organisatsiooni siseste, koolituste puhul leian võimaluse organisatsiooni juhilt või esindajalt küsida täpsustavaid valdkonna- või probleemipõhiseid küsimusi, mida õppijatega käsitleda, suhtlen telefonitsi või meilitsi. (1.1.1 Märkmed koolituse õppekava ettevalmistus) Esineb olukordi, mil organisatsiooni esindaja tellijana dikteerib kindla teema, kuid juba koolituse alguses selgub, et osalejate vajadus lahkneb juhi nägemusest koolitusele. Näiteks ettevõtte juht tellijana ja rahastajana lähtub firma eesmärkide saavutamiseks, mis ei pruugi alati kõnetada osalejat, keda soovitakse koolitusele saata. Näiteks ettevõtte tellib kindlal teemal koolituse, kuid teema täpsustamisel juhiga, kuulates ja analüüsides vastuseid, ilmneb, et tegelik vajadus on sügavam ja mitmetahulisem. Mõnikord väärtustatakse võimalust probleeme lahendada asutuses koolituse kaudu, vahel aga jäädakse kindlaks tellija poolt määratud pealiskaudsele sisule. Koolituse ettevalmistavas etapis vaatan üle oma senised õppematerjalid ja -vahendid, vajadusel koostan uued või kohandan sihtgrupile. Kontrollin, et jagatav info on kooskõlas seadustega ja õpetatava valdkonna uuendustega.</p>
<i>Viide töendusmaterjalile</i>	1.1.1 Märkmed koolituse õppekava ettevalmistus
1.2 Koostab väljundipõhiseid õppekavasid (vt lisa 2 Kutsestandardis kasutatud terminid), lähtudes sihtgrupi õpivajaduste analüüsist ja kavandab ressursid õppekava elluviimiseks.	

<i>Kompetentsi tõendamine</i>	<p>Oman ligi kümne aastast ülikoolis töötamise kogemust. Olen panustanud väljundipõhiste akadeemiliste õppekavade väljatöötamise, koostanud aineprogramme, teinud ettepanekuid ainekavades jne. Täienduskoolituse projektijuhina koostasin täienduskoolituse õppekavasid ja koolitajana on mulle väljundipõhiste õppekavade loomine loomulik koolitusprotsessi osa.</p> <p>Õppekava kirjutamisel lähtun eeltöö käigus saadud infost õppijate (eri)vajadustest, soovidest ning õpivajadustest. Koolituse lõpuks peavad õppijad omandama kindlad teadmised ja oskused. Õpiväljundid tuletan loogilises järjekorras õppekava sisust, meetoditest, mahust ja hindamisest. Õpieesmärgid tulenevad prognoositavatest tulemustest. Täiskasvanu on pragmaatiline ning eelistab koolitusel õpitut kohe praktikas kasutada, seega õppija kõnetamiseks sõnastan väljundid läbi käitumuslike muutuste ja näitan õppijale saadavat praktilist kasu. Paratamatult tuleb mitteformaalse koolituse õppekavas sõnastada õpiväljundeid ka akadeemiliste õppekavade õpiväljundite alusel st, et näidata ka teoreetiliste teadmiste omandamist. Väljundipõhiseid õppekavu koostame kolleeg Amino Põldaruga, sest paljusid koolitusi viime koos ka läbi 1.2.1 https://meistrileselliks.ee/koolitused.</p> <p>Väljatöötatud toimivaid õppekavasid saab ressursi (ajaline, mahuline, vaimne) säästmiseks käigus hoida mitu aastat, muudan ja uuendan vastavalt nõudlusele ja vajadusele. Õppekava muutes pean arvestama tellija ressursiga, milleks on sageli aeg ja hind, mis reguleerib ka</p>
-------------------------------	--

	paratamatult õppekava ja koolituse mahtu. Samuti on kindlad nõuded õppekavadele seadnud hanked ja projektid. Näiteks projektitellimus, kus eelarve tingis mahu ja eeldatavad tulemused, jättis teemade käsitlemise vabamaks.
--	--

<i>Viide tõendusmaterjalile</i>	1.2.1 https://meistrileselliks.ee/koolitused
---------------------------------	---

1.3 Valmistab ette konkreetse koolituse sisu ja metoodika, lähtudes sihtgrupi ja õpperühma vajadustest ja õppekavas fikseeritud õpiväljunditest ja varasemast tagasisidest. Loob koolituse sisu ja uuendab/kaasajastab seda pidevalt.	
---	--

<p><i>Kompetentsi tõendamise</i></p>	<p>Koolituse sisu koostamisel ja meetodika väljatöötamisel lähtun sihtgrupi vajadustest, eelnevatest teadmistest ning kogemustest, arvestan õppijate individuaalsusega. Korduvkoolituste puhul saan infot eelmiste koolituste tagasisidest. Vajadusel korrigeerin teemasid ja meetodeid, vahetan õppevahendeid, arvestan valdkonnapõhiste uuendustega. Seaduste ja määruste muudatused ning protsessid ühiskonnas tingivad koolituste kaasajastamist. Iga koolituse ettevalmistamisel järgin õppekavas või -programmis fikseeritud õpiväljundeid. Õpitulemuse saavutamise viisid gruppides on erinevad, seetõttu olen vajadusel valmis kiiresti meetodit muutma, olen mitmekülgset ettevalmistunud. (1.3.1 Tööklubi kava)</p> <p>Töötukassa teenustele on hanke tehnilises kirjelduses fikseeritud õpiväljundid ja eesmärk, kohustuslikud teemad, mida käsitleda. Tegevuskava koostades lähtun hanke nõuetest ja sihtrühmast (1.3.2 Tööharjutuse kava). Näiteks III etapi täitmist muudan atraktiivsemaks paigutades õpperuumi seinale isetäidetava plaani (1.3.3 TH III etapi kava seinale), mis aitab tõsta kliendi vastutust ja enesejuhtimist tööle kandideerimisel.</p> <p>Koolituste läbiviimisel eelistan aktiivõppe meetodeid: arutelud, ajurünnakud, paaritööd. Arvestan, et täiskasvanu soovib oma kogemusi rühmas jagada. Aktiviseerivad tegevused nagu õppemängud, loovtegevused ning rollimängud tekitavad emotsioone. Läbi positiivse tunde uus teave kinnistub. Suuremates õppegruppides paraku tuleb kasutada rohkem passiivseid meetodeid nagu uue materjali esitamine loengu vormis, pikema loengu jagan mitmeks miniloengu tsükliks, vahepeal saavad õppijad täita individuaalselt töölehti või arutleda paarilisega. Arvestan alati, et õppija kõik meeled oleksid uue info omandamisel töös. Koolituse lõpus tagasiside meetoditeks planeerin, kas akadeemilist laadi küsimustiku, skaala või siis mõne loova meetodi nagu metafooride, kollaaži, mängu või joonistuse näol. Kõik oleneb koolituse iseloomust ja sihtrühmast. Vahenditest olen varunud erinevas suuruses ja disainiga täringuid ja palle (1.3.4 Täringud ja pallid), liivakelli (1.3.5 Liivakellad), metafoorkaarte (1.3.6 Metafoorkaardid)</p>
<p><i>Viide tõendusmaterjalile</i></p>	<p>1.3.1 Tööklubi kava 1.3.2 Tööharjutuse kava 1.3.3 TH III etapi kava seinale 1.3.4 Täringud ja pallid 1.3.5 Liivakellad 1.3.6 Metafoorkaardid</p>
<p>1.4 Koostab ja/või kohandab õppematerjale, lähtudes õppekavast ja/või koolitusprogrammist, teema käsitlemise loogikast ning õppekeskkonna võimalustest. Viitab korrektselt allikatele, arvestades autoriõigusi.</p>	
<p><i>Kompetentsi tõendamise</i></p>	<p>Õppematerjalide loomine ja kohandamine, mis lähtuvad koolituse õppekavast või programmist, on koolitusprotsessi ettevalmistamise loomulik osa. Arvestan sihtgrupi vajadusi</p>

<p>ne</p>	<p>ja õpikeskkonna võimalusi sh mõjutab õppematerjalide ülesehitust ja kujundust näiteks aastaaeg, õppijate sotsiaalne taust ja võimekus (kui see on varem teada) ning füüsilise ruumi disain, mürafoon jms.</p> <p>Vajadusel koostan õppematerjale (esitlused, infolehed, töölehed) (1.4.1 a. Lapsest lähtuv kasvatus, esitlus; 1.4.1 b. Kokkuvõtte motivatsioonist, info- ja tööleht) erinevas raskusastmes või tulenevalt koolituse vormist ja spetsiifikast, oluline on, et õppija ei kaotaks huvi käsitletava teema vastu. Huvi kaob siis, kui materjal on liiga keeruline või liiga lihtne. Pööran tähelepanu õppematerjali esteetilisusele ja loogilisele struktureeritusele. Viitan allikatele austades autoriõigusi.</p> <p>Olen loonud ise ainulaadseid õppevahendeid. Näiteks Koolitaja koolitusel kasutan eneserefleksiooniks sõnakaardikomplekti “Mina – koolitaja”, mille aluseks on kompetentsipõhine eneseanalüüs (1.4.2 „Mina-koolitaja“ kaardid; 1.4.3 „Mina-koolitaja“ kaartidega rühmatöö) (osalejad on nõusoleku pildistamiseks andnud). Metafoorkaardid „Sissevaade“ enese tundmaõppimiseks ja sisekaemuseks olen ise pildistanud ning lamineerinud. (1.4.4 „Sissevaade“ kaardid). Oma pildistatud ja lamineeritud fotod enese tundmaõppimiseks metafoorkaartidena muudavad tegevuse emotsionaalselt huvitavaks. Olen koostanud teooria meeldejätmiseks skeeme (1.4.5 Täiskasvanuõppe põhiprintsiibid).</p> <p>Koos kolleegide Amino Põldaruga ja Georgi Skorobogatoviga koostasime õppevara “Targa tööotsija tööriistakast” (1.4.6 https://www.europass.ee/karjaarikoolitus-targa-tootsijatooriistakast), mis on mõeldud tööklubide ja tööharjutuste juhendajatele, koolitajatele, nõustajatele, kes motiveerivad tööotsijaid uuesti tööturule suunduma.</p> <p>Varasemalt koostatud õppematerjalid vaatan kriitiliselt üle, lisan uut infot või siis koostan uued. Vajadusel tõlgin spetsiifilisi teemakohaseid skeeme (1.4.7 Skeem “Kuidas öelda”).</p>
<p>Viide tõendusmaterjalile</p>	<p>1.4.1 a. Lapsest lähtuv kasvatus, esitlus 1.4.1 b. Kokkuvõtte motivatsioonist, info- ja tööleht 1.4.2 „Mina-koolitaja“ kaardid 1.4.3 Mina-koolitaja“ kaartidega rühmatöö 1.4.4 „Sissevaade“ kaardid 1.4.5 Täiskasvanuõppe põhiprintsiibid 1.4.6 https://www.europass.ee/karjaarikoolitus-targa-tootsijatooriistakast 1.4.7 Skeem “Kuidas öelda”</p>
<p>2. Õppeprotsessi läbiviimine</p>	
<p>2.1 Selgitab õppijatele õppekavas ja/või koolitusprogrammis seatud õppe eesmärgi. Toetab õppijaid individuaalsete õpieesmärkide seadmisel, aidates siduda neid õppekavast tulenevate eesmärkidega.</p>	

<p><i>Kompetentsi tõendamise</i></p>	<p>Täiskasvanu õpib seda, mida ta ise vajalikuks peab. Koolitusele tulles on motiveeritud õppijal kindlasti oma isiklik eesmärk või nägemus, mida ta kursusel loodab omandada.</p> <p>Õppekavast tulenevaid eesmärke tutvustan kohe koolituse alguses. Tutvumisetapis julgustan õppijaid oma ootusi sõnastama, kirjutan need pabertahvlile. Ootustest selguvad õppijate huvid ja hoiakud. Minu kui koolitaja professionaalsus seisneb oskuses kursuse alguses luua seosed õppijate isiklike ootuste ja eesmärkide ning õppekavast tulenevate eesmärkide vahel. Püüan leida igale õppijale teda kõnetava eesmärgipüstituse. Kui grupis on turvaline õhkkond kujunenud, osalejad teevad koostööd, on sellelt pinnalt hea liikuda edasi sügavama õppimise suunas, uut infot omandatakse efektiivsemalt, sest õpitegevus on eesmärgistanud. Õppekavast tulenevad eesmärgid peavad saama iseeneslikult õppija eesmärkideks, siis on ka</p>
	<p>koolitus oma eesmärgi täitnud. Ootuste ja eesmärkide teadasaamiseks olen kasutanud sokraatilist meetodit, dialoog õppijatega, küsimuste küsimine, eesmärgiga jõuda tegeliku õppija isikliku eesmärgini ning sealt õppekava eesmärgini. Eesmärkide selgitus ja selgus on kõikidel koolitustel oluline. Ootused ja eesmärgid loovmeetodil püstitatuna motiveerivad kaasa töötama (2.1.1 Individuaalsed eesmärgid koolitusele loovmeetodil)</p> <p>Näiteks töötukassa kliendid on vahel eesmärgitud. Teenusele/koolitusele suunatud klient on elus pettunud ja kibestunud, tuleb gruppi eelarvamustega ja negatiivse hoiakuga. Koolitajana pean neid motiveerima siiski kursusel osalema, selgitan teenuse eesmärgi ja püüan osalejaid positiivselt, ka head huumorit kasutades, motiveerida. Räägin kliendile temale omases võtmes tegevuskavas/koolitusprogrammis mõnest teemast, mis teda puudutaks, et ta tunneks ära oma probleemi ja sooviks eesmärkidele pühenduda. Loomulikult ei ole kõik teenusele suunatud inimesed demotiveeritud, kuid minul tuleb alati selleks valmis olla.</p>
<p><i>Viide tõendusmaterjalile</i></p>	<p>2.1 1 Individuaalsed eesmärgid koolitusele loovmeetodil</p>
<p>2.2 Rakendab erinevaid võtteid õppimist toetava keskkonna loomiseks, kaasates õppijaid. Kujundab õppimist soodustava füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonna ka keerukates tingimustes, kasutades oma loovust ja kogemust.</p>	

<p><i>Kompetentsi tõendamise</i></p>	<p>Õppija huvi püsib fookuses, kui õpikeskkond on toetav ja turvaline, uue info esitamine on kõitev ja nõuab parajal määral ka pingutust. Õppijakesksus toetab õppija sisemist- ja välist motivatsiooni.</p> <p>Enne koolitust tutvun õpperuumiga, vajadusel kohandan koolituse iseloomule. Füüsiline õpikeskkond mõjutab kõige enam seda, milliseks kujunevad õppijate omavahelised suhted, see on alateadlik tasand. Paigutan võimalusel toolid-lauad ümber, mõnikord aga pole mul laudu üldse vaja. Kontrollin, kas kõikidest elektripistikutest on võimalik arvutitele voolu saada (kui arvuteid on koolitusel vaja kasutada), kas tehnika on töökorras. Ruumis peab olema võimalik vabalt liikuda sh õppetöös vaimu ergutamiseks liigutusharjutuste tegemiseks, sest aju töö on efektiivsem liikudes. Koolitusruum ise võib ka õpetada ja meeldejätmisele kaasa aidata, kui kasutada nn kõnelevaid seinu. Teemakohased tekstid, skeemid ja pildid jätan võimalusel seintele, arvestan nende esteetilisust. Eksponeeritav rõhutab ja toetab ka iga õppija individuaalsust.</p> <p>Kahjuks pole ideaalset õpperuumi alati võimalik valida, see ei sõltu mõnikord minust. Suudan luua siiski hubase keskkonna. Oluline on piisav valgus, mitte ülevalgustatus, õhutusvõimalus ja ruumi puhtus (2.2.1 Näide) ning temperatuur, hea ligipääsetavus ja hügieeniruumide lihtne leitavus. Olen pidanud ka koolitusruumi vahetama, sest määratud ruum ei vastanud nõutud elementaarsetele tingimustele.</p> <p>Kokkulepped ja toetavad sotsiaalsed suhted loovad grupiprotsessi kujunemiseks turvalise tausta. Üksteist arvestavad suhted sh konfidentsiaalsusest kinnipidamine ja positiivsed emotsioonid liidavad õppijaid ühise eesmärgi nimel tegutsema. Positiivse tundeelamusliku õhkkonna kujundamiseks kasutan näiteks metafoorseid teemakohaseid mõtlemapanevaid või humoorikaid lugusid, metafoorkaartide tehnikaid, muusikat, videosalvestisi jm loovmeetodeid.</p> <p>Koolitaja toetav suhtumine igasse õppijasse, austus ja lugupidamine on enastjuhtiva õppija kujunemise eelduseks. Minu roll on õppijaid kaasata, et enesejuhtimine saaks inimesele</p>
--------------------------------------	---

	<p>enesestmõistetavaks.</p>
<p><i>Viide tõendusmaterjalile</i></p>	<p>2.2.1 Näide. <i>Olin ise osaleja koolitusel, kus õpperuumi riidega kaetud toolid olid ebameeldivalt plekilised, mõni plekk oli nii ebamugav, et osalejad keeldusid istumast toolidele. Need, kes esimesena õpperuumi jõudsid, said omale natuke puhtamad toolid valida. Minu ja kindlasti ka grupikaaslaste õppimine oli küll veidi häiritud puhastamata toolide tõttu, kuid lõpuks püüdsime sellest huumoriga üle saada. Kahjuks ei olnud võimalik koolituse lõpus anda tagasisidet, mis mind veidi häiris. Mõned päevad hiljem kirjutasin delikaatsel teemal kirja koolitusruumi omanikule. Ma väga loodan, et ettepanekut, toolid puhastada või uued osta, võeti kuulda.</i></p>
<p>2.3 Juhib õppeprotsessi, pidades silmas õppekavast tulenevaid ja õppijate individuaalseid õpieesmärke. Viib vajaduse korral sisse muudatusi õppe etappide järjestuses ja töövormides, kaasates õpperühma ja arvestades iga üksiku õppija vajadusi.</p>	

<p><i>Kompetentsi tõendamise</i></p>	<p>Õppeprotsess algab kohanemise ja häälestumisega, kus saan erinevaid tutvumis- ja kontaktloomise tegevuste kaudu teada õppijate ootused, eelnevad teadmised ja vajadused. Sõlmime kokkulepped, olen paindlik lähtuvalt vajadusest. Kõik päevad ei ole vennad ja kui näiteks selgub, et mitu osalejat peavad põhjusega lahkuma varem, muudan õppe-etappide järjestust, käsitledes esmalt kõige olulisemat teemat, võimalusel annan iseseisvalt läbitöötamiseks varem lahkujatele materjali kaasa.</p> <p>Kui märkan, et grupis on erivajadusega või lihtsalt erilist tähelepanu vajavaid õppijaid, siis teen kiired muudatused ajakavas või teemade läbimise järjestuses (2.3.1 Näide 1). Muutsin teemade järjekorda, lühendasin loengu ja aktiivse õpitegevuse aega 45 minutile. Vahepausid olid lühemad ja tihemini, õppijad said liikuda ja end tuulutada. Koolituspäeva lõpuks olid kõik planeeritud teemad läbitud, õpieesmärk täidetud ja õppijad rahul, ka ärev õppija tagasisidestas, et väga viga polnudki, kuid ei täpsustanud, mida ta selle all mõtles.</p> <p>Kiiret reageerimist vajav järsk tervise halvenemine nõudis koolitusevälist tegutsemist (2.3.2 Näide 2). Vahejuhtumile vaatamata õnnestus grupp uuesti peale lõunat tööle saada, muutsin veidi teemade järjekorda ning osad tegevused leppisime kokku, et teeme järgmisel päeval.</p> <p>Muutusi võivad nõuda keelelised- ja kultuurilised erisused. Jälgin tempo kiirust, olen keeleliselt korrektne, vajadusel sõnastan ümber, defineerin mõisteid. Teemade käsitlemisel ja näitlikustamisel väldin rahvustunnete riivamist. Oli selline grupp, kus osalejateks olid rahvuselt venelased, ukrainlased, armeenlane, grusiin ja tatarlane. Algus oli mul raske, kuid tänu tatarlase väga heale eesti ja vene keele oskusele, ta ise võttis nn vahendaja rolli ja tuli mulle partneriks, saime tasakaalustada grupis tekkinud pinged. Üsna kiiresti tundsid kõik grupis turvaliselt võrdväärsetena.</p> <p>Oskan ootamatutes olukordades kiirelt reageerida, vahetan nn käiku. Liikumistegevused koos muusikaga maandavad pingeid, mis annab vahetu emotsionaalne kogemuse (2.3.3 Pingeid maandav liikumine) (luba saadud foto kasutamiseks), grupp on valmis uuesti teemasse süvenema.</p>
<p><i>Viide tõendusmaterjalile</i></p>	<p>2.3.1 Näide 1 <i>Õppegrupis viibisid kaks erivajadusega õppijat, üks füüsilise puudega ning teine psüühilise erivajadusega ja üks õppija oli väga madala haridustasemega, seega tunduvalt väiksema eelteadmistega ja kitsama silmaringiga - kokkuvõtvalt "lihtne" hea inimene. Grupis olev ärevushäirega klient oli häiritud kõikidest õppijatest, kellel oli oma arvamus ja kes erinesid tema mudelist. Minu edastatav info tekitas temas aegajalt häälekaid reageeringuid, kuid ta ise arvas, et ei häiri kedagi.</i></p> <p>2.3.2 Näide 2 <i>Tavaline hommikune sissejuhatus Tööharjutuse grupis, osalejad olid saanud</i></p>

	<p><i>individuaalse ülesande. Ehmatasime kõik, kui ühel noormehel tekkis epilepsiahoog. Suutsin kiiresti reageerida, teha krampides tõmblevale mehele põrandal vaba ruumi. Grupist üks naine, endine medõde, tuli appi noormeest küljele keerama, et kehaasend stabiliseerida ning käsutas veel kaks meest endale appi, neid ka juhendades. Kolleeg kutsus kiirabi. Mina läksin ülejäänud grupiliikmetega teise ruumi. Kui kiirabi oli lahkunud, rääkisime veidi juhtunust sh ka epilepsia põhjustest ja grupp sai ka lisainfot endise medõe käest. Leian, et kui midagi juhtub, ei tohiks kohe peale juhtumit poolelijäänud teemaga edasi minna, vaid lasta osalejatel emotsioonid välja rääkida, andes lisateavet ja selgitusi.</i></p>
--	---

	<p>2.3.3 Pingeid maandav liikumine</p>
<p>2.4 Kavandab ja juhib õpet lähtuvalt õpi-, grupi- ja isiksusliku kasvu protsessidest. Algatab ja juhib tegevusi vastupanu ületamiseks õpperühmas, kasutades konfliktolukordi õppimise allikana.</p>	
<p><i>Kompetentsi</i></p>	<p>Sokratese lause: “Ma ei saa kellelegi midagi õpetada. Ma võin neid ainult mõtlema panna”, siit ka minu tõdemus, et läbi mõtlemise toimub inimese isiksuslik kasv. Grupid erinevad üksteisest, kuna iga osaleja arengu- ja kasvuprotsess on erinev. Grupiprotsesside teooriast lähtudes hoolitsen selle eest, et kohanemis- ja konflikti etapid läbida kiiresti, eesmärgiga tegutseda enamuse aja grupi koostöö- ja toimimise faasides, eeldades, et toimub reaalne õppimine ning grupi efektiivne tegevus ja aktiivsus on kõrge.</p> <p>Suunan olukordi ja käsitletavat teemat nägema laiemalt. Juhin õppijaid iseseisvalt teemakohaseid mõtteid avaldama, julgustan kogemustepõhiseid lahendusi otsima ning neid omavahel jagama.</p> <p>Kahjuks praktikas kõik alati nii ideaalne ei ole. Näide (2.4.1 Näide) konfliktolukorrast kui grupiprotsessi raskeimast etapist, kus tekivad probleemid ja ollakse rahulolematu. Säilitamiseks turvalist ja head emotsionaalset ja vaimset keskkonda, püüan võimalikult kiiresti konfliktifaasist väljuda, kasutan loovaid meetodeid, väärtustades olukorrast õppimist.</p> <p>Vastupanu tekitavad piiravad uskumused (ei oska, ei tea, olen selline jne.) kui ka õpibarjäärid, mis on nii kognitiivsed (hirm, et ei saa aru ja õpib valesti, hirm olla rumalam jne), sotsiaalsed (eelmsed konfliktid õpiolukorrad, mis avalduvad passiivse või aktiivse vastupanuna) kui ka emotsionaalsed (mingil põhjusel ignoreeritakse uut teadmist, mis avaldub põhjendamatu kurbuse, hirmu, vihana, madala enesehinnanguna jne). Oluline on osata suunata mõtte- ja käitumismudelid mustreid. Vastupanu osutanud õppija tajub, kui teda on läbi nähtud, siis nende sisepinged leevenduvad.</p>
<p><i>Viide tõendusmaterjalile</i></p>	<p>2.4.1 Näide: <i>Kunstiajaloolasest mees oli väga enesesse tõmbunud ja ei suhestunud käsitletavate teemadega. Ta näitas negatiivset suhtumist kogu oma kehakeelega ning nappide sõnaliste fraasidega. Antud teenusel seostas pingete ja stressi juhtimise teema kunstiga ja loova visuaalse eneseväljendamisega. Tegin ettepaneku tasuta tutvustada kõiki kõnetava ja salapärase maalikunstniku Leonardo da Vinci elu ja tema mõistatuslikku maali “La Gioconda”. Selline ettepanek üllatas meest positiivselt. Ta võttis ülesannet väga tõsiselt ja kohusetundlikult. Kokkulepitud päevaks valmistas ta ette väga atraktiivse ja põhjaliku esitluse, mis oli niivõrd huvitav ja kõitev, et aplodeerisime. Peale sellist tunnustust ei olnud mehel enam edaspidi probleeme grupiaruteludes osalemisel. Tal olid alati head ideed ning meeletatus positiivne. Siit järeldus, uurida, milles on vastutõtaja probleem, leida tema huvi, anda talle võimalus sellest rääkida ning tunnusta.</i></p>

2.5 Koostab hindamisjuhendi ja hindab õpiväljundite saavutamist.	
<i>Kompetentsi tõendamine</i>	Hindamine kui teadmiste saavutamise taseme kontrollimine, kuulub paratamatult õppeprotsessi juurde. Hindamisjuhend annab õppijale teada, milliste meetoditega koolituse õpitulemusi hinnatakse. Õpiväljundite eristav (numbriline või täheline) ja mitteeristav (arvestatud/mittearvestatud) hindamine tasemeõppes on kohustuslik, mida olen ülikooli
	<p>lektorina aastaid läbi viinud. Paraku on iga hindamine subjektiivne. Täiskasvanute teadmiste numbriline hindamine pole eriti otstarbekohane, sest erinevatel põhjustel ollakse nn koolihinde saamisel tundlikud. Täiskasvanu soovib ausat ja objektiivsemat põhjendustega hinnangut oma sooritusele, mis motiveeriks õppija enesejuhitavust ja et täiskasvanu jõuaks õpiprotsessis enesehindamiseni.</p> <p>Praegu, vabakutselise koolitajana, täiskasvanute mitteformaalse õppe läbiviimisel, hindan õpiväljundite saavutamist kursuse lõpptulemuse fikseerimiseks. Näiteks õppija esitab koolituse lõpuks õigeaegselt kirjaliku eneseanalüüsi ning see vastab hindamiskriteeriumitele, loen lõputöö arvestatuks või toimub mingi praktiline esitlus (2.5.1 ÕK Veenev esinemine algajale koolitajale); (2.5.2 Õppekavad kodulehelt: <u>https://meistrilelliks.ee/koolitused</u>).</p> <p>Vabahariduskoolitustel (õpiringid, lühikursused, seminarid, õpiklubid vms), mis on täiskasvanu loovust, silmaringi ja enesearengut soodustavad õpivormid isiksuslikuks kasvuks, viiakse õppe lõpus läbi näiteks kokkuvõttev arutelu, kus jagatakse üksteisele õpitud eluks vajalikke teadmisi ja oskusi.</p>
<i>Viide tõendusmaterjalile</i>	2.5.1 ÕK Veenev esinemine algajale koolitajale 2.5.2 Õppekavad kodulehelt <u>https://meistrilelliks.ee/koolitused</u> .
3. Õppeprotsessi analüüs ja hindamine	
3.1 Kogub õppijatelt, kaaskoolitajatelt ja teistelt sidusgruppide liikmetelt arvamusi õppeprotsessi kohta, valides selleks sobivaid meetodeid. Tegeleb metoodikate arendamisega.	

<p><i>Kompetentsi tõendamise</i></p>	<p>Tagasiside on oluline nii koolitus- kui juhtimisvaldkonnas andes esmajoones teavet minu tegevuse kohta. Tagasiside on seega koolitusprotsessi suuline või kirjalik osapooltevaheline suhtlus, mil edastatakse nägemus hetkeolukorra, õpitulemuste, arenguruumi, kogemuste, õpikeskkonna ja emotsioonide kohta. Saadud tagasiside aitab mul teadvustada isiklike tugevusi ja arenguvõimalusi ning mida usaldusväärsem, seda mõjusam.</p> <p>Kirjalik tagasiside on efektiivsem, sest tagasisidestaja saab aega reflekteerimiseks ja mõtete korrastamiseks. Näiteks koolituse tellija võtab igalt õppijalt peale koolitust küsitluse vormis kirjaliku tagasiside ning mulle saadetakse kokkuvõtte (3.1.1 Tagasiside Tugiisiku baaskoolitus Järvamaa KHK). Vabas vormis kogu õppegrupi nimel kirjutatud tagasiside on pigem alati positiivne (3.1.2 Tagasiside Kliendiraamatust) andes mulle ja minu tööle tunnustust. Akadeemiline tagasiside, kui on näiteks hinnangud Likerti skaala põhjal, siis see ei anna mulle objektiivset ülevaadet, ja kui pole lisatud ühtegi sõnalist kommentaari põhjenduseks. Kasutan loovaid meetodeid (3.1.3 a. Loov tagasiside koolituselt) sh metafoorkaarte; (3.1.3 b. Loov tagasiside minikoolituselt), et tagasisidestamine oleks õppijale meeldiv ning ta julgeks väljendada ka mõnda häirivat aspekti. Hiljuti lisandus minu tagasiside meetodite pagasisse uus täringumeetod - nii mitu silma viskad, annad vastavalt juhisele tagasiside (3.1.4 Täringu meetod).</p> <p>Kaaskoolitajatelt tagasiside saamine on väga teretulnud, sest nemad näevad ja kuulevad mind tavaõppijast erinevalt. Tean, et pean aegajalt korrigeerima oma kõne tempot, jälgima, parasiitsõnu “nii” ja “tegelikult”. Õppijate vastupanu tajudes püüan mõne loova meetodiga, mis mõnikord sünnib spontaanselt, saada tagasisidet ning vastavalt muuta meetodikat, tempot, teemat vm.</p> <p>Kriitiline või negatiivne tagasiside kõnetab mind siis, kui allikas on usaldusväärne ning info objektiivne. Seega võtan tõsiselt tagasisidet, kus on faktid ja esitajaks mulle autoriteetne isik.</p>
--------------------------------------	---

	<p>Tunnistan, et täielikult negatiivset tagasisidet pole mulle kunagi antud.</p>
<p><i>Viide tõendusmaterjalile</i></p>	<p>3.1.1 Tagasiside Tugiisiku baaskoolitus Järvamaa KHK 3.1.2 Tagasiside Kliendiraamatust 3.1.3 a. Loov tagasiside koolituselt 3.1.3 b. Loov tagasiside minikoolituselt 3.1.4 Täringu meetod</p>
<p>3.2 Analüüsib õpitulemusi ning edaspidiseid õpi- ja arenguvajadusi, kasutades sobivaid analüüsimeetodeid, vajadusel otsib lisateavet.</p>	

<p><i>Kompetentsi tõendamine</i></p>	<p>Koolitus on õnnestunud, kui saavutan õpitulemused ning õppija suudab õpitu sisule toetudes reflekteerida, mida juurde õppis. Koos õppijatega õpin ka mina ning näen iseenda arenguvajadusi. Püüan olla kursis valdkonnapõhise õppekirjandusega. Nii enne koolitust kui ka koolituste ajal teen märkmeid oma isiklikku arenguvihikusse (3.2.1 Arengu- ja mõtete vihikud), ka aastate möödudes on neid kasulik sirvida, avastan häid ideid, mida “uues kuues” rakendada.</p> <p>Heaks analüüsimise meetodiks on ka iseendale kriitiliste küsimuste esitamine: mida ma tean?; kuidas ma tean seda, mida ma juba tean?; mis on oluline?; mis puudub?; milline on minu tegevusplaan? kuidas mul õnnestus? Kiireks analüüsiks olen kasutanud aegajalt ülikoolis tuntud SAKA ringi meetodit: kirjeldan, mida tegin, annan tegevusele hinnangu. Kui läks hästi, põhjendan, kui halvasti, siis samuti põhjendan. Oluline on tähenduse loomine - uurin, mida ma olukorrast õppisin ja kavandan edaspidised tegevused. Olen kasutanud ka SCORE mudelit (3.2.2 SCORE), viseerides selle oma arenguvihikus, teen märkmeid.</p> <p>Analüüsin ennast ning edaspidiseid õpi- ja arenguvajadusi, osaledes kolleegide koolitustel vaatljana. Kolleegid vaatlevad ka minu koolituste läbiviimist, mida hiljem saame reflekteerida kosisioonis ja supervisioonis. (3.2.3 Supervisioon)</p> <p>Pean tagasisidet üheks siduse suurendamise meetodiks, sest mida adekvaatsem on tagasiside, seda rohkem tajun ühtekuuluvustunnet, sest kõik on kaasatud.</p>
<p><i>Viide tõendusmaterjalile</i></p>	<p>3.2.1 Arengu- ja mõtete vihikud 3.2.2 SCORE 3.2.3 Supervisioon</p>
<p>3.3 Sõnastab hindamiskriteeriumid ja hindab õppeprotsessi.</p>	
<p><i>Kompetentsi tõendamine</i></p>	<p>Hindamiskriteerium on oodatava tulemuse ootuse sõnastamine. Oodatav tulemus peab vastama küsimustele: kuidas õppija selle saavutab; millisel viisil hinnata saavutatut/teadasaamist; kui objektiivne see on. Mõtlemata peab sellele, kas see tulemus toetab õppija enesehinnangut.</p> <p>Hindamiskriteeriume sõnastama hakates lähtun koolituse üldeesmärgist, siis mõtlen õppija oskustele ja pädevustele ning sõnastan meetodid, tegevused, millega hinnata (3.3.1 Õppekavad ja hindamiskriteeriumid: https://meistrileselliks.ee/koolitused)</p>
<p><i>Viide tõendusmaterjalile</i></p>	<p>3.3.1 Õppekavad ja hindamiskriteeriumid: https://meistrileselliks.ee/koolitused</p>
<p>3.4 Koostab ülevaate koolituse tulemustest (hinnangutest, edasistest tegevustest jm asjassepuutuvast) ja</p>	
<p>teavitab sellest seotud isikuid, valides ise teavitamise meetodid.</p>	

<p><i>Kompetentsi tõendamise</i></p>	<p>Tagasiside kolmandatele isikutele on üldjuhul konfidentsiaalne ja seega pole siin kerge esitada konkreetseid näiteid. Töötades aastaid partnerina töötukassa teenuste läbiviimise juhina, oodati pigem minupoolset kinnitust juba olemasolevatele hoiakutele kliendi suhtes. Mul oli hea meel, kui suutsin kummutada eelarvamusi tänu minu kirjalikule tagasisidele ja avada õppija/kliendi tegelikku potentsiaali. Tööharjutuse tagasiside uue kontseptsiooni kohaselt on iga kliendi kohta kolme etapiline ja kindlas vormis tagasiside (3.4.1. TH Tagasiside) ning tööklubi uue meetodika järgi on ka kliendi tagasisidestamine põhjalikum, kus täidan etteantud tabeli.</p> <p>Koolituse lõpus annan ülevaate tulemustest võimalikult kiiresti, oluline on reflekteerida toimunud olukordi ja emotsioone kohe, et kogetu ei läheks meelest. Tellijale olen saatnud vastavalt eelnevale kokkuleppele koolituse kokkuvõtte (õppijate rahulolu, arenguvajadused jne) tagasiside lehtede põhjal (3.4.2 Kokkuvõttev tagasiside tellijale). Oma tööandjaga on mul peale koolituse lõppu nn ümarlaud, kus reflekteerime klientide arvamusi ning teeme vastastikku ettepanekuid koolituse parendamiseks, sest alati saab veel paremini.</p> <p>Mulle meeldib uuem mõiste „edasiside“ (<i>feed forward</i> – ingl), mis on positiivne motiveeriv sõnum edaspidiseks tegutsemiseks, kasutan seda meetodit nii tellijatele kui ka õppijatele õnnestumiste reflekteerimiseks.</p>
<p><i>Viide tõendusmaterjalile</i></p>	<p>3.4.1 TH Tagasiside 3.4.2 Kokkuvõttev tagasiside tellijale</p>
<p>4. Arendus-, loome- ja teadustegevus täiskasvanukoolituse valdkonnas</p>	
<p>4.1 Panustab täiskasvanuhariduse valdkonna arendus-, loome- või teadustegevusse.</p>	

<p><i>Kompetentsi tõendamise</i></p>	<p>Andragoogina on minu teadlik ja alateadlik tegevus suunatud täiskasvanuhariduse valdkonna arengusse. Igapäevatöö keskselt ma ei tegele andragoogilise teadustegevusega, kuid loon täiskasvanuõppe läbiviimiseks erinevaid õppematerjale ja -vahendeid (4.1.1 Õppevara https://www.europass.ee/karjaarikoolitus-targa-tootsija-tooriistakast). Elukestva õppe väärtustajana on kogu minu koolitaja tegevus seotud loometööga, sest ka etteantud materjale kohandan vastavalt sihtgrupile.</p> <p>2015. aastast alates olen iga aastaselt koolitanud ja nõustanud tulevasi täiskasvanute koolitajaid kutse taotlemisel. Hea meel on tõdeda, et enamusele on koolitaja kutse omistatud. Täiskasvanukoolituse valdkonnas olen loonud sisekoolitussüsteeme, koostanud asutuse arengukava juurde töötajate täienduskoolituse kava. Olen koolitanud igas vanuses inimesi sh teen koostööd SA Keskeesti Kompetentsuskeskusega, kes korraldab Väärikate ülikooli tegevust Järva- ja Raplamaal (4.1.2 Tõend) (4.1.3 Väärikate ülikooli loeng) (4.1.4. a. Väärikate ülikool Järva- ja Raplamaal kuulajad). (4.1.4 b. Väärikate ülikooli loeng TreRaadios https://keskeesti.treraadio.ee/kordus/5719/vaarikate-ulikooli-loengutund-jarvamaal)</p> <p>Pean oluliseks panustada elukestvasse arengusse, seetõttu propageerin koolitustel osalemise võimalust eakatele. Viin regulaarselt läbi koolitusi töötukassa koolituspartneritele, osalenud olen õppekavade väljatöötamisel (4.1.5 ÕK, Järvamaa KHK), teinud ettepanekud digiõppe materjalide üleslaadimiseks ja aruandlustegevuse ressursisäästlikumaks muutmiseks Tahvli keskkonnas. Viin läbi töötubasid, mõttetalguid, juhtidele ja õpetajatele ning pikaajalisi koolitusi ja enesearengu programme erinevas vanuses inimestele sh töötutele. Febrec OÜs</p>
	<p>tegin ettepaneku töötukassa teenuste juhendajana, et tööharjutuse teenust võiks läbi viia lähtuvalt muutuste loogiliste tasandite teooriast (4.1.6 Tööharjutuse läbiviimise raamistik) Eesti Avatud Ühiskonna Instituudi koolitajana (4.1.7 a. Päevakava)(4.1.7 b. Päevakava) sain kaasa rääkida käimasolevates projektides. Edaspidist koostööd minuga soovitakse kõikidel tasanditel jätkata.</p> <p>Minu panust täiskasvanuharidusse on tunnustanud Tallinna ülikool (4.1.8 Tänukiri 2019) kui ka Rakvere Linn (4.1.9 Tänukiri 2020)</p>
<p><i>Viide tõendusmaterjalile</i></p>	<p>4.1.1 Õppevara https://www.europass.ee/karjaarikoolitus-targa-tootsija-tooriistakast 4.1.2 Tõend 4.1.3 Väärikate ülikooli loeng 4.1.4. a. Väärikate ülikool Järva- ja Raplamaal kuulajad 4.1.4 b. Väärikate ülikooli loeng TreRaadios https://keskeesti.treraadio.ee/kordus/5719/vaarikate-ulikooli-loengutund-jarvamaal 4.1.5 ÕK Järvamaa KHK 4.1.6 Tööharjutuse läbiviimise raamistik 4.1.7 a. Päevakava 4.1.7 b. Päevakava 4.1.8 Tänukiri 2019 4.1.9 Tänukiri 2020</p>
<p>4.2 Osaleb elukestva õppe diskussioonides või koostöövõrgustike, töögruppide tegevustes avaldades arvamust ja tehes ettepanekuid täiskasvanuhariduse valdkonnas ning laiendades võrgustikku.</p>	

<p><i>Kompetentsi tõendamise</i></p>	<p>Olen tajunud oma rolli andragoogina ja seetõttu panustan igal võimalikul moel andragoogilise mõtte edastamisse erinevatele sihtgruppidele. Osalen maakonna koostöövõrgustiku töös ja avaldan arvamust ja teen ettepanekuid (4.2.1 Koolitajate piirkondlik töötuba).</p> <p>2017. aastal sai alguse rahvusvaheline koostöö (Eesti, Läti, Leedu, Soome) “Lapsest lähtuva õpikäsitluse ja kaasava hariduse rakendamine” konverentside näol, mille ettevalmistamise ja koordineerimise võrgustikus olen siiani tegev. Olen projektijuhi abina koordineerinud Eesti - Läti rahvusvahelist koolitus- ja arendusprojekti (2018-2019 <i>Using personalized approaches and assessment of inclusive education in neighboring countries</i>, Priekuli region, Latvia) alushariduse õpetajatele (4.2.2. Kava) Samuti osalenud rahvusvahelistel Berliini ja Eesti lasteaedade õpetajate vastastikuste kogemuste vahetamise seminaridel (2020, 2021, 2022). Jaanuaris 2022 osalesin projektis Berliini Kita tüüpi lasteaedade (<i>Die Verfassung der Kindertagstätte (Kita) Hör Hörste lasteaed</i>) laste otsusosaluse rakendamise võimaluste tutvustamine Eesti lasteaias. Olen läbi viinud lasteaiasõpetajate aineseksioonide koosolekuid, koolitanud aineseksioonide võrgustikus õpetajaid, teinud ettepanekuid kaasamise ja ainetevahelise integratsiooni ning ajaressursi kasutamisest ning kuidas saaks rakendada Saksa, Soome või Läti häid meetodeid osaliselt ka meie lasteaedades.</p> <p>2019. a. aprillis osalesin õppereisil <i>Täiskasvanuharidus ja -õpe Hollandis</i> (4.2.3 Hollandi õppereisi kava), kus külastasime erinevaid täiskasvanuõpet läbiviivaid õppeasutusi (Koning Willem I College, Joke Smit College, KW1 College, ROC Mondriaan College for Vocational Training). Igas õppeasutuses tutvusime õppekeskkonnaga, toimusid kogemuste vahetamise ja meetodite töötoad (4.2.4 Koning Willem I College - meetodi tutvustus). Isiklikult oli mul võimalus Koning Willem I College kogemusi vahetada sealse õppejõuga loovmeetodite kasutamisest täiskasvanuõppes.</p>
<p><i>Viide tõendusmaterjalile</i></p>	<p>4.2.1 Koolitajate piirkondlik töötuba 4.2.2 Kava 4.2.3 Hollandi õppereisi kava 4.2.4 Koning Willem I College - meetodi tutvustus</p>

<p>4.3 Juhendab ja nõustab madalama kutsetasemega või kutseta koolitajaid.</p>	
<p><i>Kompetentsi tõendamise</i></p>	<p>Olen perioodil 2017 - 2021 läbi viinud koos kaaskoolitaja Amino Põldaruga kokku seitse Täiskasvanute koolitaja koolitust, nõustanud individuaalselt madalama kutsetasemega ja kutseta koolitajaid. (4.3.1 Kutse taotleja CV). 2022. a. märtsis alustame Pärnus koostöös OÜ Febrec koolituskeskusega juba neljanda tulevaste koolitajate grupiga. Mul on hea meel, et mu senist tööd on märgatud ja tunnustatud (4.3.2 SK Tänu kiri 2020; 4.3.3 SK Tänu kiri 2021). MTÜ Sotsiaalne Kaasatus/Febrec OÜ kolleegid, kes igapäevaselt nõustavad rehabilitatsiooni projekti raames inimesi, on soovi avaldanud koolitaja kutse saamiseks. Nad näevad tulevikus ennast ka koolitajatena vastavalt oma eriala pädevusele (psühholoogid, sotsiaaltöötajad, lastekaitse töötajad, võlanõustajad). Minu ettepanekul on kavas hakata korraldama suve- ja talveseminare, kus osalejad vastavalt oma valdkonnapädevusele viivad läbi minikoolitusi, jagame kogemusi ning jõustame üksteist vabas ja loovas keskkonnas. Kavas on sel aastal läbi viia ka täiskasvanuõppes kasutatavate meetodite töötuba.</p>

<i>Viide tõendusmaterjalil e</i>	4.3.1 Kutse taotleja CV 4.3.2 SK Tänu kiri 2020 4.3.3 SK Tänu kiri 2021
5. Professionaalne enesearendamine	
5.1 Reflekteerib ja hindab enda tegevust õpi-, grupi- ja isiksuslike protsesside juhtimisel, toob välja enda tugevused ja arenguvajadused ning kavandab tegevused enda arendamiseks.	
<i>Kompete ntsi tõendamine</i>	<p>Teiste juhtimine, juhendamine ja nõustamine on oluliselt lihtsam, kui olla iseenda tegevuste peegeldaja ja analüüsija. Oma professionaalset kasvu tagades reflekteerin ennast teadlikult ja korrastan oma mõttemaailma kasutades erinevaid meetodeid. Isiklikus SWOT analüüsis oma tugevusi ja arendamist vajavaid külgi välja kirjutades näen, millised on võimalused ning mõtlen, kuidas reaalselt oma nõrgemaid külgi pigem tugevusteks muuta. Lisaks analüüsin oma tegevust ka täiendatud Susanne Ehmeri meetodi järgi (5.1.1 Eneseregleksioonid SWOT ja Ehmeri järgi).</p> <p>Mind on viimasel ajal kõnetanud Burt Goldmani viis reeglit Burt Goldman 's Five Rules of Happiness, mis ma enda jaoks ära tõlkisin: Kui sulle miski meeldib, siis naudi seda; Kui ei meeldi, väldi seda; Kui pole võimalik vältida, siis muuda seda; Kui ei meeldi ja pole võimalik muuta, aktsepteeri seda; Muudad tegelikkust, muutub suhtumine (sinusse). Nende lausete mõte annab positiivset sisendust tegelda iseendaga.</p> <p>Õpi-, grupi- ja isiksuslike protsesside juhtimisel on hea esitada endale kriitilisi küsimusi (Mida ma tean?; Kuidas ma tean?; Mis on oluline?; Mis puudub?; Milline on tegevusplaan?; Kuidas mul läks?). Küsin neid küsimusi endalt nii koolituste planeerimise etapis ja ka tagasisidestades tulemusi. Samuti kasutan NLP -tehnikaid isiksuslike ja gruppiprotsesside juhtimisel ning eneseregulatsiooniks (SCORE mudel, Taustaoletused, Tajupositsioonid jne)</p> <p>Raamatuid lugedes teen märkmeid, tähistan olulised leheküljed värviliste lipikutega, et vajadusel oleks oluline kiiremini leitav. Mul on sisse seatud isiklikud kaustikud "Mõte loeb", kuhu kirjutun oma mõtteid, ideid, väljakirjutisi raamatutest jne. Kannan neid kaasas ka koolitustel, kus ise osalen. (5.1.2 Mõte loeb).</p> <p>Eneseteadlikkus ja eneseusaldus enesejuhtimise sisemiste teguritena peegeldub minu kui koolitaja oskuses juhtida nii iseennast kui ka õpiprotsesse gruppis.</p>
<i>Viide tõendusmaterjalil e</i>	5.1.1 Eneseregleksioonid SWOT ja Ehmeri järgi 5.1.2 Mõte loeb
5.2 Tegeleb eneserefleksiooniga, hindab oma füüsilist, vaimset ja emotsionaalset seisundit ning võtab kasutusele abinõud tasakaalu saavutamiseks ja säilitamiseks.	

<p><i>Kompetentsi tõendamise</i></p>	<p>Võimaldan endale enesearenguks aega ja nagu Stephen Covey (2001) on öelnud, et seitsme harjumuse omandamine aitab lõpetada ennasthävitava käitumise saavutades meelerahu ja enesekindluse ehk ma võtan aega oma „sae teritamiseks“. Olen võimalikult ennetav ja alustan tegevustega sh koolituste planeerimisega nende lõppeesmärgi silmas pidades, sean prioriteetsed asjad esikohale, püüan mõelda võidan/võidad mudelis, proovin kõigepealt mõista ja seejärel olla mõistetav, väärtustan inimestevahelisi vaimseid, emotsionaalseid ja psühholoogilisi erinevusi, loon sünergiat.</p> <p>Enesehoidmine sõltub ka minu nn ümberlülitumise oskusest, ma suudan oma seisundit jälgida, muuta negatiivseid tundeid ja mõtteid positiivsuse või vähemalt neutraalsuse suunas, rõõmustan väikeste asjade, õnnestumiste ja edusammude üle. Seisundi muutmine käivitab eneseflektsiooni, väestades mind ennast kui ka teisi, kellega koos olen.</p> <p>Füüsilised tööd värskes õhus (aiatööd, lume rookimine, puude lõhkumine) annavad vaimule värskust ja loovad emotsionaalselt hea enesetunde. Viibin looduses, kõnnin terviseradadel oma füüsi taastamiseks.</p> <p>Loen raamatuid ning osadest raamatutest, mis mind kõnetavad, kirjutun kokkuvõtavad artiklid (5.2.1 a. https://meistrileselliks.ee/raamatud/aju-toimimise-reeglid), mõnikord kujuneb raamatu põhjal pikem, täiendatud artikkel (5.2.1 b. https://meistrileselliks.ee/raamatud/naiste-ja-meeste-motlemise-erinevus).</p> <p>Kirjutamine on ka teraapiline ja samas arendav tegevus.</p> <p>Maalin vabal ajal (5.2.2 Minu looming), naudin koosolemist mõttekaaslaste ja heade sõpradega.</p> <p>Arvan, et olen piisavalt säilienõtku, suudan ebakindlates olukordades toime tulla, säilitan optimismi läbi huumori. Kosutav uni loob tegutsemistahte ning rõõmsa meele.</p> <p>Olen nn kassiinimene. Mulle meeldib nende isepäisus ja sügav seletamatu tarkus. Nad oskavad oma nurrumisega muuta mind rahulikuks ja nii saame koos kassiga tarku mõtteid mõelda. Tegelen ka hobikorras pildistamisega, olen valmistanud fotodest õppevahendi. Olen õppinud ütleva „Ei“, millega saan võita väärtuslikku aega iseendale, mulle väga meeldib väljend „strateegiline molutamine“- puhkan teadlikult.</p>
<p><i>Viide tõendusmaterjalile</i></p>	<p>5.2.1 a. https://meistrileselliks.ee/raamatud/aju-toimimise-reeglid 5.2.1 b. https://meistrileselliks.ee/raamatud/naiste-ja-meeste-motlemise-erinevus 5.2.2 Minu looming</p>
<p>5.3 Hoiab end kursis uuemate suundadega täiskasvanukoolituse valdkonnas. Käsitleb ennast õppijana, vastutab enda arengu eest.</p>	
<p><i>Kompetentsi tõendamise</i></p>	<p>Täiskasvanukoolituse valdkonna uuemate suundadega ning päevakajaliste sündmustega on minu lemmikuks kujunenud EPALE keskkond, põhiliselt loen artikleid, arutelusid, vähem kommenteerin. Viimati kõnetas mind andragoogilisel teemal Ingrid Mitt i blogipostitus “Kes on andralind?” (3.12.2021) Võimas metafoor “andralind”, kes suudab muuta täiskasvanud õppijate mõttemaailma, teda võimestades ja toetades. Ma tajun ennast hea meelega andralinnuna, kelle tiivad on juba piisavalt kandvad, kuigi mitte alati nähtavad. Olen õppijate tiibu kasvatanud ja neid lendama õpetanud.</p> <p>Õppijana osalen mind kõnetavatel koolitustel, arendavad olid lühikoolitused (5.3.1 Tartu Rahvaulikool, 2018); (5.3.2 Vilko, 2019); (5.3.3 Tartu Ülikool, 2020); (5.3.4 TLÜ, 2020); (5.3.5 A Priori, 2020); (5.3.6 Eesti Töötukassa, 2021). Osalen mind kõnetavatel veebikoolitustel (5.3.7</p>

	<p>Vebinar Aju loovuse algorütmid) Rohkem olen huvitatud pikematest koolitustest, kus teave on põhjalikum, on aega valdkonnapõhiselt süvitsi minna (vt 1.4 ja 1.5)</p> <p>Lähitulevikus planeerin ennast kurssi viia sügava õppimise (NPDL- <i>“New Pedagogies for Deep Learning”</i>) kontseptsiooniga, mis käsitleb küll rohkem üldhariduskooli muutuste protsesse, kuid saan kindlasti mõtteainet ja ideid sidumaks neid täiskasvanute koolituste mitmekesistamiseks. Tellitud on palju koolitusi, kuidas toime tulla erivajadustega inimestega, nõudlus on kasvutrendis ja olen otsustanud, et osalen mõnel pikemal eripedagoogika kursusel, et oma teadmisi värskendada.</p> <p>Läbi eneseanalüüsimise ja oma tegevuse peegeldamise muudan oma radu, valides erinevaid teid.</p>
Viide tõendusmaterjalile	<p>5.3.1 Tartu Rahvaülikool, 2018</p> <p>5.3.2 Vilko, 2019</p> <p>5.3.3 Tartu Ülikool, 2020</p> <p>5.3.4 TLÜ, 2020</p> <p>5.3.5 A Priori, 2020</p> <p>5.3.6 Eesti Töötukassa, 2021</p> <p>5.3.7 Vebinar Aju loovuse algorütmid</p>

Covey S.R. (2001). *Väga efektiivse inimese 7 harjumust. Tagasipöördumine karakteri eetika juurde*. Ilo